

AB-Brüksel

Brüksel'de Bir Hafta

TÜSİAD

2025 / 32

TÜSİAD

22 Eylül 2025

BU SAYIDA:

AB - RUSYA
AB - İSRAİL
AB - HİNDİSTAN
AB REKABETÇİLİĞİ
ANTİ-TRÖST

TÜSİAD BUSINESSEUROPE ÜYESİDİR

AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU

İSTANBUL	tusiad@tusiad.org
ANKARA	ankoffice@tusiad.org
BRUSSELS	bxloffice@tusiad.org
BERLIN	berlinoffice@tusiad.org
LONDON	londonoffice@tusiad.org
PARIS	parisoffice@tusiad.org
WASHINGTON DC	usoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

13, AVENUE DES GAULOIS B-1040 BRUXELLES T: +32 2 736 4047

HAZIRLAYANLAR : Dilek İştar Ateş – Dilek Aydın

AB - Rusya

- AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen Rusya'ya yönelik 19. Yaptırım paketinin AB Konseyi'ne sunulduğunu açıkladı. Öncelikle enerji alanında uygulamaya konulacak ilave yaptırımlar hakkında açıklama yapan Ursula von der Leyen Rusya'nın fosil yakıtlardan elde ettiği gelirlerin azaltılmasının hedeflendiğini ve bu nedenle Rusya'dan AB pazarlarına LNG ithalatının Ocak 2027 tarihinden itibaren tamamen yasaklanmasının önerildiğini açıkladı. Rusya'nın ham petrol satışı fiyat sınırının 47,6 USD'ye düşürüldüğü ve bu uygulamanın güçlendirilmesi için gölge filo olduğu belirlenen 118 gemiye daha yaptırım uygulanacağını açıklayarak, hâlihazırda toplamda 560'ı aşan sayıda geminin AB yaptırımları altında listelenmiş durumda olduğunu söyledi. AB Komisyonu Başkanı yeni yaptırım önerileriyle ilgili ayrıca şu açıklamaları yaptı:

- Enerji ticaret şirketleri Rosneft ve Gazpromneft'e sağlanmış olan muafiyet kaldırılarak bu şirketlerin işlemleri tamamen yasaklanacak. Diğer şirketlerin varlıkları da dondurulacak.
- Rusya'ya yönelik yaptırımları ihlal ederek Rusya'dan petrol satın alanlara karşı önlemler kapsamında Çin de dahil olmak üzere üçüncü ülkelerdeki rafineriler, petrol tüccarları ve petrokimya şirketleri hedef alınacak.
- Rusya'nın yaptırımlardan kaçınmak için kullandığı finansal boşluklar hedef alınarak, Rusya'daki ve üçüncü ülkelerdeki ilgili bankalara işlem yasağı getirilecek.
- Yaptırımların arkasından dolaşılmasına karşı mücadeleyi güçlendirmek amacıyla kripto para birimlerindeki işlemler de yasaklanacak.
- Rusya'nın kullandığı alternatif ödeme hizmet sistemlerine bağlı yabancı bankalar listelenecek ve ayrıca, özel ekonomik bölgelerdeki kuruluşlarla yapılan işlemler kısıtlanacak.

- Savaş alanında kullanılan ürün ve teknolojileri kapsayacak yeni doğrudan ihracat kısıtlamaları getirilecek.
- Rusya'nın askeri sanayi kapasitesine doğrudan veya dolaylı destek sağladığı belirlenen Rusya ve üçüncü ülkelerdeki 45 şirket yaptırım listesine ilave edilecek.

Ursula von der Leyen ayrıca, AB yaptırımlarının G7 ülkeleriyle eşgüdümünün sağlanması konusunda G7 Başkanı Kanada önderliğinde ilerleme sağlandığını açıkladı. [İnternet bağlantısı için](#)

AB - İsrail

- AB Komisyonu, AB ile İsrail arasındaki Ortaklık Anlaşması'nın ticaretle ilgili bazı hükümlerinin askıya alınması ve İsrail Hükümeti'ndeki aşırılık yanlısı bakanlar, şiddet yanlısı yerleşimciler ve Hamas'a yönelik yaptırım önerilerini AB Konseyi'ne sundu. AB Komisyonu önerisinde ayrıca, İsrail sivil toplumu ve Yad Vashem'e yönelik yardımlar hariç tutulmak kaydıyla İsrail'e verilen desteklerin askıya alınması yer alıyor. Bu öneri, 2025-2027 dönemi için öngörülen yıllık tahsislerin yanı sıra AB ile İsrail arasında devam eden kurumsal iş birliği projelerini ve Bölgesel AB-İsrail işbirliği fonu kapsamında finanse edilen projeleri etkiliyor.

AB'nin İsrail'e sağladığı mali destek, 2021-2027 dönemi için Komşuluk, Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Aracı-Küresel Avrupa Programı (NDICI-GE) kapsamında karşılanmaktadır. Halihazırda yürürlükte olan AB Çok Yıllı Mali Çerçevesi kapsamında 2025-2027 döneminde İsrail'in AB'den yılda ortalama €6 milyon yardım alması öngörülmüştür. Ayrıca AB, İbrahim Anlaşmaları kapsamında bölgeye fayda sağlayan eşleştirme programları ve "Bölgesel AB-İsrail işbirliği aracı" kapsamındaki projeler dahil olmak üzere kurumsal işbirliği projelerini de askıya almayı önermektedir. Askıya alınacak yardımların yaklaşık €14 milyon tutarında olduğu belirtilmektedir. Mali desteklerin askıya alınması AB Komisyonu yetki alanı kapsamında bulunuyor; AB Konseyi'nin onayına tabi olmadığı belirtiliyor.

AB Komisyonu, AB ve AB ülkeleri ile İsrail Devleti arasında ortaklık kuran Avrupa-Akdeniz Anlaşması'nın 2. maddesinin, "Taraflar arasındaki ilişkiler ve Anlaşma'nın tüm hükümleri, iç ve uluslararası politikalara rehberlik eden ve bu Anlaşma'nın temel bir unsurunu oluşturan insan haklarına ve demokratik ilkelere saygıya dayalı olacaktır" hükmünü içerdiğini, 2. maddenin ihlalinin, söz konusu Anlaşma'nın "ciddi ve esaslı ihlali" anlamına geldiğini belirtiyor.

AB-İsrail Ortaklık Anlaşması'nın ticaretle ilgili hükümlerinin askıya alınması için AB Komisyonu, AB-İsrail Ortaklık Anlaşması'nın ticaretle ilgili bölümlerinin askıya alınmasına ilişkin AB Konseyi kararı alınmasını öneriyor. AB Konseyi kararının nitelikli oy çoğunluğuyla kabul edilmesi gerekiyor. Söz konusu karar, AB Konseyi tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlük kazanacak. AB-İsrail Ortaklık Konseyi konu hakkında bilgilendirildikten 30 gün sonra anlaşmanın ilgili bölümleri askıya alınmış olacak. Öte yandan AB Komisyonu, AB'nin bu tür ihlallere orantılı ve ihlallerin sona erdirilmesini teşvik edecek şekilde yanıt verme hakkına sahip olduğu, durumun özel aciliyeti göz önüne alındığında AB'nin, Anlaşma kapsamında kurulmuş olan Ortaklık Konseyi'ne başvurmaya gerek olmadan harekete geçebileceğini açıklıyor.

AB Komisyonu'nun AB Konseyi'ne sunduğu yaptırım paketinde ayrıca;

- İsraili bakanlar ve şiddet yanlısı yerleşimcileri kapsayan 9 liste önerisi içeren 4 taslak yasal düzenleme (AB Küresel İnsan Hakları Yaptırımları Rejimi kapsamında),
- Hamas'ın yönetim kadrosunda olduğu belirtilen 10 kişinin Hamas'a yönelik yaptırım rejimi kapsamındaki listeye alınması önerisi yer alıyor.

AB Komisyonu'nun önerdiği yaptırımların bu bölümünün AB Konseyi'nde oybirliğiyle onaylanması gerekiyor. [İnternet bağlantısı için](#)

AB - Hindistan

- AB Güvenlik ve Dış Politika Yüksek Temsilcisi ve AB Komisyonu, AB ile Hindistan arasındaki işbirliğinin derinleştirilmesini hedefleyen ve ilişkilerde önemli dönüm noktasını işaret eden "**Yeni Stratejik AB-Hindistan Gündemi**"

üzerine ortak tebliğ yayımladı. Tebliğde AB-Hindistan ilişkilerinin güçlendirilebileceği beş alan açıklanıyor:

1. **Refah ve Sürdürülebilirlik:** Ticaret ve yatırımların artırılması, tedarik zincirleri ve ekonomik güvenliğin güçlendirilmesi sayesinde temiz geçiş ve dayanıklılığın ileriye taşınması.
2. **Teknoloji ve inovasyon:** Kritik ve gelişmekte olan teknolojilerin desteklenmesi, dijitalleşmenin geliştirilmesi ve araştırma alanında işbirliğinin teşvik edilmesi.
3. **Güvenlik ve savunma:** "Bölgesel güvenlik" konusunda AB ve Hindistan arasındaki etkileşimin derinleştirilmesi, geleneksel ve hibrit tehditlerle mücadelenin yanı sıra savunma sanayi alanında işbirliğinin artırılması.
4. **Bağlantılılık ve küresel sorunlar:** Bölgesel bağlantılılığın güçlendirilmesi, üçüncü ülkelerle ilgili alanlarda ve küresel yönetişimin etkili hale gelmesi hedefli çalışmalarda işbirliği yürütülmesi.
5. **Hedefler arasındaki uyumun sağlanması:** Yetkinliklere sahip profesyonellerin hareketliliğinin artırılması, iş dünyasının süreçlere dahil edilmesi ve kurumsal mimarinin güçlendirilmesi.

AB Komisyonu ve AB Güvenlik ve Dış Politika Yüksek Temsilcisi ortaklığında hazırlanan belgede, değişen jeopolitik ortam dikkate alındığında AB-Hindistan ilişkilerinin yakınlaşmasının önemli olduğu

belirtiliyor ve kaydedilen gelişmelere karşın daha fazla ilerleme sağlanabilmesi için alan bulunduğu belirtiliyor.

Hindistan ile ikili ticaret halihazırda AB'nin toplam mal ve hizmet dış ticaretinin yaklaşık %2,5'ine ulaşıyor. Hindistan'ın AB'deki yatırımlarının yaklaşık €10 milyar seviyesinde olduğu belirtiliyor. Yüksek gümrük tarifeleri, kısıtlayıcı iç düzenlemeler, ithalat rekabetini kısıtlayan önlemler, doğrudan yabancı yatırımı sınırlandıran tedbirler ve her iki taraf açısından iş fırsatlarını kısıtlayan faktörler Hindistan ile ticaret ve yatırım ilişkilerinin gelişimini engelleyen temel unsurlar arasında sıralanıyor. Yasal düzenleyici alanda uyumlaşmanın artırılması, saydamlık, hukuki güvenceler, adil ticaret uygulamaları, ürün güvenliği ve kurumsal sürdürülebilirlik gibi alanlarda kaydedilecek gelişmelerin, iş yapabilme ortamının daha elverişli hale gelmesine yardımcı olacağı açıklanıyor. [İnternet bağlantısı için](#)

AB Rekabetçiliği

- Avrupa Merkez Bankası Eski Başkanı ve İtalya Eski Başbakanı Mario Draghi ve AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Mario Draghi'nin Eylül 2024 tarihinde sunduğu "[Avrupa Rekabetçiliğinin Geleceği](#)" raporunda yer alan önerilerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeleri gözden geçirmek üzere düzenlenen konferansın açılışında değerlendirmelerini paylaştı.

Mario Draghi, raporunda yer alan tespitler ve çözüm önerilerinin halk ve politika yapıcılar tarafından olumlu karşılandığını

ancak, rekabetçiliğin tesisi konusunda kaydedilen ilerlemelerin sınırlı olduğunu belirtti ve AB'nin daha hızlı atılım yapması gereken üç alan bulunduğu dikkat çekerek [şu görüşleri paylaştı](#):

1. Yeni teknolojiler alanında ölçek büyütme engel olan unsurların ortadan kaldırılması için

gerçek anlamda işleyen "**28. Rejim**" oluşturulmalıdır. AB Komisyonu'nun "dijital işletme kimliği" hedefi olumlu yönde atılmış bir adımdır fakat, üye ülkelerin bu konuya destek sağlayıp sağlamayacağı belirsizliğini korumaktadır. Avrupa Ölçeklendirme Fonu (Scaleup Europe Fonu), girişim işletmelerinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde büyütülmelidir. Ufuk Avrupa Programı (Horizon Europe) bütçesinde €175 milyarlık artış sağlanması memnuniyet vericidir. Sanayi-akademi bağlantıları kuvvetli olan, yüksek riskli ve yüksek getirili projelere öncelik verilmelidir.

2. **Yasal çerçeve** alanında gelişme sağlanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Avrupalı şirketler Genel Veri Güvenliği Yönetmeliği'nin (GDPR) büyük ölçüde kolaylaştırılmasını talep ediyor. Yapay zeka modelleri için kamuya açık web verilerinin kullanımıyla ilgili yasal belirsizlik maliyetli gecikmelere neden olarak, **veri maliyetlerini** ABD firmalarının karşılaştığı maliyetlere kıyasla %20 artırıyor. Şimdiye kadar önerilen tek değişikliğin kayıt tutmanın kolaylaştırılması ve KOBİ muafiyetlerinin genişletilmesi alanında olduğu ve yetersiz kaldığı görülüyor. Yapay Zeka Yasası da belirsizlik yaratıyor. Yüksek riskli yapay zeka sistemleriyle ilgili olarak "inovasyon" ve "yasal düzenlemeler" arasındaki dengenin iyi kurulması gerekiyor. Riskler daha iyi anlaşılana ve yapay zeka yetkinlikleri ve risklerinin gerçek dünyadaki değerlendirmelere dayandırılabilmesine olanak sağlayacak şartlar oluşana kadar yaptırımların uygulanmasının durdurulması gerekmektedir.

3. AB'nin hızla eğilmesi gereken üçüncü alan, **yapay zekânın sanayiye dikey entegrasyonudur**. Avrupa firmaları, endüstriyel yapay zekânın önemli bir bileşeni olan sanayi otomasyonunda küresel pazarın yarısından fazlasını elinde tutmaktadır ancak, geçen yıl üretim firmalarının yalnızca %10'u yapay zekâyı süreçlerine dahil edebilmiştir. Sanayi ve hükümetler, bu avantajı tescilli Avrupa çözümlerine dönüştürmek amacıyla işbirliği yapmalıdır. AB Komisyonu'nun önümüzdeki günler içerisinde açıklayacağı "Apply AI-Yapay

Zeka Uygula" stratejisi bu bağlamda kritik bir sınav niteliğindedir.

AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen AB'nin küresel rekabetçiliğinin güçlendirilmesi hedefiyle atılması gereken öncelikli adımları içeren Mario Draghi raporunun yayımlandığı tarihten itibaren kaydedilen ilerlemelerin değerlendirildiği konferansta AB'nin inovasyon açığının azaltılması, karbon azaltımı hedefinin rekabetçilikle bağdaştırılması ve AB'nin dış tedarik bağımlılığının sınırlandırılması hedeflerinde ilerleme sağlandığını açıkladı. AB Komisyonu Başkanı von der Leyen şu gelişmelerin kaydedildiğini belirtti:

- AB Komisyonu geçtiğimiz dokuz ay içerisinde Rekabetçilik Pusulası, Temiz Sanayi Mutabakatı, Yapay Zeka AI Gigafabrikaları, savunma, enerji ve Tek Pazar reformları gibi girişimler başlattı. Ek olarak otomotiv, çelik ve kimyasallar sektörlerine yönelik özel eylem planları oluşturdu. Bu eylemler, Avrupa'nın küresel rekabetçiliğini güçlendirmeyi hedefliyor.
- AB'nin ABD ve Çin gibi küresel rakipleriyle arasındaki inovasyon farkını kapatmak amacıyla yapay zeka ve süper bilgisayar alanlarında lider durumda olmasını sağlayacak yatırımlar başlatıldı; AB mevcut durumda yapay zeka yarışında ön sıralarda yer alıyor.
- AB, karbon salımını azaltma ve rekabetçiliğin bağdaştırılması bağlamında, yenilenebilir enerji ve nükleer enerji katkısıyla enerji maliyetini düşürme ve enerji tedariki konusunda bağımsızlık elde etme hedefinde ilerleme sağlıyor. Halihazırda ele alınan önlemlerle elde edilecek tasarrufun €60 milyara ulaşacağı tahmin ediliyor.
- AB'nin üçüncü ülkelere bağımlılıklarının sınırlandırılması ve tedarikte tek bir ülkeye yüksek derecede bağımlı olunmasının önüne geçilmesi amacıyla ticarette çeşitlendirme hedefinde ilerleme sağlanıyor. Mercosur ve Hindistan gibi küresel ortaklarla ticaret anlaşmaları AB'nin hammadde tedarikinde güvenliğin sağlanmasını amaçlıyor.

- Dijital, araştırma ve temiz teknoloji sanayini desteklemek üzere €400 milyar bütçeli Rekabetçilik Fonu oluşturulması planlanıyor.
- AB Kritik Hammaddeler Yasası kapsamında Avrupa genelinde 47 stratejik proje seçildi. Tüm izinlerin zamanında verilmesini sağlayarak ve finansal destekleri bu projelere odaklayarak, hızla sonuç alınması hedefleniyor. Projeler arasında Finlandiya'daki bakır ve kobalt madenciliği, Portekiz'de lityum işleme ve İtalya'da pil geri dönüşüm tesisleri kurulması gibi girişimler yer alıyor. [İnternet bağlantısı için](#)

Anti-tröst

- AB Komisyonu Teknoloji Transferi Blok Muafiyeti Yönetmeliği (Technology Transfer Block Exemption Regulation) güncellemesi ve AB Antlaşması'nın 101. Maddesinin Teknoloji Transferi Anlaşmalarına Uygulanmasına İlişkin Revize Kılavuz güncellemesi tasarımları üzerine istişare düzenliyor. İstişareye 25 Ekim tarihine kadar [görüş](#) sunulabilecektir.

Bir firmanın başka bir firmaya, mal veya hizmet üretmek için patent, tasarım hakkı veya yazılım telif hakları gibi belirli teknoloji haklarını kullanma yetkisi verdiği teknoloji transferi anlaşmalarının, teknolojinin yayılmasını kolaylaştırdığı ve araştırma ve geliştirmeyi teşvik ettiği ve bu nedenle genellikle rekabeti desteklediği belirtilmektedir. Ancak AB Komisyonu söz konusu anlaşmalardaki bazı kısıtlamaların, piyasadaki rekabet üzerinde olumsuz etkilere de yol açabileceğini açıklamaktadır. Bu bağlamda, AB Komisyonu belirli koşulları karşılayan teknoloji transferi anlaşmalarının, AB'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 101(1) maddesinde belirtilen rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların yasaklanması düzenlemesinden muaf tutulacağını açıklamaktadır. AB Komisyonu tüzük ve kılavuzla ilgili şu güncellemeleri önermektedir:

- Pazar payı ile ilgili eşiklerin güncellenmesi;
- Teknoloji havuzu düzenlemesi ile ilgili güncelleme kapsamında "teknoloji havuzuna" sunulan teknolojilerle ilgili haklar ve bunların

kullanım esasları konusunda saydamlığın artırılması;

- Teknoloji uygulatıcılarının teknoloji sahiplerinden almayı istedikleri lisanslarının koşullarını ortaklaşa müzakere edebilmesinin sağlanması;
- Verilerin lisanslanması. [İnternet bağlantısı için](#)

BRÜKSEL'DE GELECEK AY

AB Kurumları

- 29 Eylül, Rekabetçilik Konseyi
- 9 Ekim, Eurogroup
- 10 Ekim, Ekonomi ve Mali İşler Konseyi
- 13 Ekim, Adalet ve İçişleri
- 23-24 Ekim, AB Liderler Zirvesi

Konferanslar

- 24 Eylül, "Towards a Green Procurement Union: trade-offs and strategic choices", www.bruegel.org
- 6 Ekim, "Czech parliamentary elections: What future for EU unity?", www.epc.eu
- 10 Ekim, "EPC Thought Leadership Forum with Matthew Whitaker, US Ambassador to NATO", www.epc.eu
- 14 Ekim, "Towards a circular and resilient economy in Europe: Enabling valorisation and uptake of recycled materials", www.epc.eu